

«ΕΥΤΥΧΩΣ ΕΠΤΩΧΕΥΣΑΜΕΝ!»

Του κ. Θ. Συναδινού — Θέατρο Μαρίκας Κοτοπούλη

ΤΟΥ Κ. ΠΕΛΟΥ ΚΑΤΣΕΛΗ

Ο κ. Θεόδωρος Συναδινός είναι ο συγγραφέας που εξασφαλίζει πάντα μια αίσουρη θεατρική επιτυχία στο θέατρο της Καρ Μαρίκας Κοτοπούλη. Έτσι, ό,τι γίνονταν εδώ και χρόνια με μια σειρά έργων και ειδικότερα με την τριλογία των κωμωδιών «Κοσμική κίνηση», «Γνωρίζετε ότι», «Αυτός είμαι», συνβήκε και φέτος με την κωμωδία του κ. Συναδινού: «Ευτυχώς επτωχεύσαμεν». Ο θάσος θριαμβεύει κάθε βράδυ με την ασφυκτικά γεμάτη από θεατές σάλα του κι' όλες οι προβλέψεις συμφωνάνε, δηλ. η περίοδος αυτή των παχέων άγελών — για το θέατρο και για το συγγραφέα — θα τραβήξει για αρκετές εβδομάδες. Η επιτυχία αυτή είναι ένα θεατρικό γεγονός. Γεγονός που δεν μπορούμε να το προσπεράσουμε με περιφρόνηση απεναντίας το τόχα από την ύψηλη περιοχή της μεγάλης τέχνης και από την απρόσιτη σκοπιά των πνευματικών ιδανικών.

Ας μη γινόμαστε βασιλικότεροι του βασιλέως. Ο κ. Συναδινός είναι ο συγγραφέας που τα μαλλιά του άστρισαν — ως με συγγραφέα ο σεβαστός και ακριβός μου φίλος για τη διαπίστωση αυτή — δουλεύοντας πάνω στο θέατρο, είναι ο συγγραφέας που έδρασε και αναπτύχθηκε μέσα στο περιβάλλον μας και που ανάλογα με β.τι τρέφεται, ι.δ.σ. τρέφει. Το να ζητάμε από τα σημερινά έργα του μια νίκη της δραματικής τέχνης, που δεν έχει πατρίδα και δε γυρορίζει χρονικά όρια, έργα με αιώνιους και άθάνατους χαρακτήρες, είναι μια ιδεαλιστική απαίτηση έξω από την πραγματικότητα μας. Οι νέοι συγγραφείς χρέος τους βέβαια έχουν να τραβήξουν για τα άνω, για τα υπερπόντια 'Αργοναυτικά ταξείδια της Τέχνης και δικαιολογημένα λιγότερα μας να θέλουμε να τους βλέπουμε πάνω σε τέτοιες επιδιώξεις, ποθώντας να τους δεχθούμε κάποτε — με τη βοήθεια ενδοτικότερων συνθηκών της όλης μας πνευματικής και κοινωνικής ζωής — γυρίζοντας πίσω, θριαμβευτές, με το χρυσόκαλο δέρας. Μια όμως που η ημέρα αυτή ακόμα δεν έφθασε, ως μην εδικόμει το μεγάλο κοινόν, ένας φορές χαίρεται με τα ταξειδάκια, που φουλαβαίνουν να του χαρίσουνε, επιδέξιοι και κεφαίτοι κυβερνήτες γύρω από τα κοντινά ελληνικά περιγιάλια. Καλό είναι να διασχίζουμε τον Ωκεανόν, μα σά δε μπορούμε, καλό και άγιο και χρήσιμο είναι να ξεμουδιάζουμε λιγάκι και να προπονούμεθα πάνω σε μικρά ταξειδάκια αναφυγής. Ένα μόνο είναι το ζήτημα. Να βγαίνουμε έξω από το λιμάνι και να μη μάς ξεγελάνε μερικοί άσυνείδητοι κυβερνήτες, με το στριφογύρισμα του καραβιού τους πρώτα-πρώτα πάνω στο ίδιο μέρος, προσπαθώντας να δημιουργήσουνε για τους άφελους ταξειδιώτες, με το ταβατοδούρι που κάνουν, μια ψευδαίσθηση ταξειδιού. "Η ακόμα μ' δ.τι επιχειρούνε μερικοί, πού άσυνείδητοι ακόμα, που, με τη βοήθεια ναρκωτικών, κατορθώνουνε να περουνε το κοινόν πώς περνώντας τις στήλες του Σουιού, στον κόβο υτόρο, διασχίζουνε τις 'Ησάκλειες στήλες, μπαίνοντας στον Ωκεανόν. Στις τέτοιες περιπτώσεις δικαιο είναι να εξαγριώνεται κανένας και να θυμίζει στους κυβερνήτες ατότους συγγραφείς τις ευθύνες της δουλειάς τους και το κακό που κάνουν.

Αλλά μ' δ.τι την ασυτηρότητα που μπορούμε να δείξουμε κανένας δε θα

βρεθεί που να βραβιάσει πώς είναι από τις άπανα περιπτώσεις συμβαίνει και τώρα με το ταξειδί που ανέλαβε να μάς προσφέρει ο κ. Συναδινός με το «Ευτυχώς επτωχεύσαμεν». Όσοι παρακολούθησαν το έργο — και είναι χιλιάδες αυτοί — βραβιάζουν καλόιστα πώς ο κ. Συναδινός τους χάρισε ένα ταξειδάκι αναφυγής, μια έκδρομοούλα αν θέλετε, όλο κέφι και καλή καρδιά. Και δεν είναι λίγο αυτό. Είναι κάτι να χαρίσεις στο κοινό σου μια ευχάριστη βραδιά χωρίς όπνοουόμενα, χωρίς ερωτικά σκάνδαλα, χωρίς γδυσίματα και διαιουρούς. Είναι ακόμη κάτι, χωρίς τη βοήθεια κομμιάς περίπλοκης υπόθεσης, να συλλαμβάνεις το κομμάτι που πηγάει μέσα από τη δράση κι' όχι από το πέταγμα μερικων καταλοιουριών, κι' ακόμα να αντλεις το γέλιο — κι' αυτό έχει σημασία — από την αντίθεση των καταστάσεων. Σε γενικές γραμμές αυτό είναι το χαρακτηριστικό της κωμικής φιλίας του κ. Συναδινού. Βέβαια όσαι ζητούνε να βρουνε στα έργα του ένα διάχυτο πνεύμα, ένα παιγνίδισμα διακαυητικό, εινε φυσικό να μόνουμε άνακαυητοί. Το πνευματώδες λείπει από τα έργα του. Υπάρχει όμως η χαρά του κωμικού και του γελοίου. Χοντροκομμένη Γ.σ.σ. άκαλλέρογητη αλλά γνήσια. Με τις ιδιότητες αυτές που διαθέτει ο κ. Συναδινός, από τα χαρακτηριστικά αυτά που διακρίνουν την τέχνη του, δε θα πει ότι μπορούσ'εκαίνανόν κατατάξουμε. Με τις ίδιες ιδιότητες, με τα ίδια χαρακτηριστικά δημιουργήθηκαν στην ιστορία μεγάλοι κ.ω.μ. αδιογράφοι. Ο Μολιέρος στέκεται σαν ένα φωτεινό παρόδειγμα. "Ο.τι έχει σημασία, β.τι διακρίνει το μεγάλο από το μικρό συγγραφέα είναι η επεξεργασία που κάνει πάνω στο όλο του και η πρόκταση που το δίνει κι' όχι το είδος του κωμικού του ταλέντου. Έχουμε πολλών ειδών κωμωδίες. Κάθε μιά απ' αυτές έχει

έκδηλωση, ο Καραγκιόζης. Η νοστροπία, η σύνθεση, ο ρυθμός και η έκφραση — ιδιαίτερα στο λεκτικό — της λαϊκής μας αυτής θεατρικής τέχνης, έγω τη γνώμη πώς επηρέασε τον κ. Συναδινόν. Τα έργα του έχουν πολλές συγγενικές ιδιότητες με την τέχνη αυτή. Κι' αυτό είναι η αξία τους. Α.Ε.Ι.α.ό.π.ολ.ο.γ.ι.σ.ι.μ.η. "Αν μάλιστα εκτιμούσε ακόμη περισσότερο τις ιδιότητες αυτές της τέχνης του ο κ. Συναδινός και δεν έπηρέάζονταν από γενικά πρότυπα, θα μάς έδινε τις χαρακτηριστικότερες ελληνικές κωμωδίες.

Αυτή είναι η τέχνη του κωμωδιογράφου Συναδινού. Η τέχνη ζωής αυτή άπαιτεί και ειδικό παιγνίμο. Τα έργα του ζητάνε την όποικριτική λύτρωση. Δεν διαβάσκονται. Το λάιμό τους άπαιτεί ένα ξεχωριστό ρυθμό. Είναι άπαραίτητη η δημοικριτική προσφορά των ήθοσων. Η όποικριση τους πρέπει να είναι έντονη και να ακολουθεί τις γραμμές του έργου. Οι γραμμές αυτές είναι άνοιχτές, υπερβολικές, γελοιογραφικές. Τέτοιο πρέπει να είναι και το παιγνίμο τους. Οι ήθοσοι δεν πρέπει να άσπαριστούν την πραγματικότητα των λεπτομερειών, αλλά να τονίζου-νε το κωμικό και την ειρωνεία των καταστάσεων, με κίνηση, με υπερβο-

Ο κ. Θ. Συναδινός

καί το ιδιαίτερα θέλητρο της φωνας να υπάρχει ο άξιος συγγραφέας. Ο κ. Συναδινός — όπως είπαμε — συλλαμβάνει κωμικές καταστάσεις. Με τις αντιθέσεις που δημιουργεί, χαρακτηρίζει και άπεικονίζει μια πραγματικότητα. "Εάν η επεξεργασία του πάνω στις ειδήνες που συλλαμβάνει ήταν λεπτότερη, βαθύτερη και μεταμορφώνονταν μέσα στη δημιουργική έκταση περιόχη της Τέχνης, θα δημιουργούσε έργα με γενικότερο ενδιαφέρον. Θα είχαμε από το που λέγεται «μορφοποίηση». Σήμερα τα πρόσωπά του είναι απλώς σχήματα. Δεν πηγάζουν φυσικά μέσα από τις καταστάσεις που συλλαμβάνει, αλλά απλώς τις εξεπηρετούν. Δεν έχουν χαρακτήρα. Γι' αυτό και μεταμορφώνονται χωρίς όργανη άναγκαιότητα, άνάλογα πάντα με τις άτόφιες έκείνες εικόνες και τα γεγονότα που συνέλαβε ο συγγραφέας από την γύω.μας πραγματικότητα. Έτσι τα έργα του έχουν την αξία της επικαιρότητας. Και τα πρόσωπά του τη μορφή γελοιογραφικών σκίτσων, υπέρσεων, που κινούνται γύρω μας. Η γελοιογραφία του πολλές φορές έχει θέλητρο. Έχει συλληφθεί με άσκητη παρατηρητικότητα και η παρομοίωση των προσώπων του γίνεται με κέφι. Έδώ μού φαίνεται ότι χρωστίπια ή λαϊκή επιτυχία των έργων του κ. Συναδινού.

Ο λαός μας χαίρεται στη γελοιογραφία, στη διακαυώδηση. Είναι ένα χαρακτηριστικό της φυλής μας. Γι' αυτό και η πρώτη της θεατρική

λή, με έμφαση. Νά το κλειδί της θεατρικής επιτυχίας των έργων του Συναδινού. Και το κλειδί αυτό το κατέχει μόνον η Κα Μαρίκα. Το φωνητικό γελοιογραφικό της παίγνιο, καθώς και το κ. Λογοθετίδης, είναι δημιουργίες όποικριτικές άληθινότητες. Κάθε τους κίνηση, κάθε τους λόγος, είναι χαρά. Όσοι το παίγνιο αυτό το χαρακτηρίζουν επιθεωρησιακό ή έξω από το νόημα της τέχνης, δεν έχουνε αντίληψη της τέχνης. "Επιτέλους είναι καιρός να λευτερωθούμε από τους ζευσοειδούς και τους άναμικούς κωδιοσπερσοειδούς. Οι σκηνές μας, τις πεισοότερες φορές, που έχασαν την έπαρτή τους με το κοινόν, το όφέλιμον στην όποικριτική γλωσσική, που έπασαν από τα άχώνεστα ζευικά σκηνοθετικά διδάγματα. Είναι άνάγκη οι ήθοσοί μας να ξεναφρονε τον έσπό τους, να ξαναγίνουν "Ελληνες, κιι σύμφωνα με την έθνική τους ψυχοσυντασία να δημιουργήσουν άνάλογα όποικριτικά σχήματα, άνάλογους θεατρικούς όρους. Και δείγμα έξογο, γνήσιας ελληνικής όποικρισης, σ' έναν τομέα της θεατρικής τέχνης, είναι το παίγνιο της Καρ.Μοικας.Κοτοπούλη στο έργο του κ. Συναδινού: «Ευτυχώς επτωχεύσαμεν».

Το παίγνιο αυτό δεν άναλύεται. Μόνον το άπολαμβάνουμε. Όσοι που θούνε την άσθητική χαρά της όποικριτικής τέχνης άς παρακολουθήσουνε την παράσταση.

ΠΕΛΟΣ ΚΑΤΣΕΛΗΣ